

Sygn. akt IV Ka 543/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Majka
Protokolant:	Ewa Ślemp

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2015 r.

sprawy **M. B.**

syna A. i M. z domu P.

urodzonego (...) w B.

obwinionego art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 78 ust.4 i 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 4 maja 2015 r. sygnatura akt II W 197/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia obwinionego M. B. od zarzutu popełnienia wykroczenia z art. 96 § 3 k.w.;

II. stwierdza, iż koszty procesu zaistniałe w sprawie ponosi Skarb Państwa.

Sygnatura akt IV Ka 543/15

UZASADNIENIE

Straż Miejska w K. złożyła wniosek o ukaranie M. B. obwiniając go o to, że od dnia 24 lutego 2014 roku do dnia 20 października 2014 roku jako właściciel pojazdu wbrew obowiązkowi nie udzielił Straży Miejskiej w K. informacji na skierowaniu do niego pisma z dni 11 lutego 2014 roku, 6 marca 2014 roku i 16 maja 2014 roku z zapytaniem komu w dniu 9 lutego 2014 roku o godzinie 23:48:42 powierzył do kierowania lub używania pojazd mechaniczny o nr rej. (...), którym popełnił wykroczenie w ruchu drogowym to jest o czyn z art. 96 § 3 k.w, w zw. z art. 78 ust. 4 i 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym

Wyrokiem z dnia 4 maja 2015 roku (sygn. akt II W 197/15) Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie:

I. obwinionego M. B. uznał za winnego tego, że od dnia 26 marca 2014 roku do dnia 2 lipca 2014 roku jako właściciel pojazdu wbrew obowiązkowi nie wskazał Straży Miejskiej w K. komu powierzył w dniu 9 lutego 2014 roku o godzinie

23:48:42 do kierowania lub używania pojazd mechaniczny o nr rej. (...), to jest wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. i za to na podstawie art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 96 § 1 k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 300 zł (trzystu złotych);

II. na podstawie art. 118 § 1 k.p.w. obciążył obwinionego M. B. zryczałtowanymi wydatkami postępowania w kwocie 100 zł, a na podstawie art. 21 pkt 2 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu opłatę w kwocie 30 zł (trzydziestu złotych).

Ze wskazanym wyrokiem nie pogodził się obwiniony zaskarżając wyrok w całości zarzucając obrazę:

- 1) art. 1 § 2 i 4 § 1 Kodeksu wykroczeń (kw) poprzez przypisanie mi winy za brak wiedzy i pamięci, a nie za działanie lub zaniechanie;
- 2) art. 34 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia (kpw) poprzez podjęcie rozstrzygnięcia bez uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu;
- 3) art. 4 i 5 Kodeksu postępowania karnego (kpk) w związku z art. 8 kpw poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających na moją korzyść oraz rozstrzygnięcie powstałych wątpliwości na moją niekorzyść;
- 4) art. 183 § 1 kpk w zw. z art. 41 § 1 kpw w zw. z art. 234 Kodeksu karnego (kk) przez ustalenie w postępowaniu, że powołałem się w sposób skuteczny na prawo do odmowy udzielenia odpowiedzi na pytanie, a następnie odmówienie mi go na podstawie wadliwej interpretacji i pominięcie poczynionych w tym zakresie ustaleń;
- 5) art. 54 § 6 kpw poprzez dopuszczenie sytuacji, w której zachodzi możliwość niedopuszczalnego ukarania obwinionego, który korzysta z prawa do odmowy składania wyjaśnień;
- 6) art. 5 § 1 pkt 2 i 9 kpw przez orzeczenie na podstawie wniosku o ukaranie, skierowanego mimo braku ujawnienia wykroczenia oraz ukaranie za skorzystanie z ustawowego prawa do odmowy udzielenia odpowiedzi na pytanie, co nigdy nie stanowi czynu zabronionego;
- 7) art. 8 kpw w zw. z art. 16 § 1 kpk poprzez obciążenie mnie ujemnymi konsekwencjami procesowymi za zachowanie w sytuacji braku jakichkolwiek wymaganych pouczeń;
- 8) art. 96 § 3 kw poprzez zastosowanie jego błędnej interpretacji jako podstawy skazania.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz uniewinnienie, ponieważ wina dotycząca wymienionego wykroczenia nigdy nie została mu udowodniona. Z ostrożności procesowej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania.

Sąd Okręgowy zważył:

apelacja jest zasadna.

Sanekcji przepisu art.96§3 kw podlega, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Wymieniony obowiązek wynikać musi z przepisów ustawy (zgodnie z art.31 ust.3 Konstytucji), a dotyczy to również żądania uprawnionego organu. Sporna kwestia uprawnień oskarżyciela publicznego, stała się przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, co skutkowało podjęciem w dniu 30 września 2014 roku uchwały w sprawie I KZP 16/14 o następującej treści: „ Na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U z 2013 r., poz. 395 ze zm.), w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń.” Uchwale tej skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego nadał moc zasady prawnej a sąd odwoławczy podziela wyrażony w niej

pogląd prawny, a zatem argumentacja apelacji kwestionująca uprawnienie oskarżyciela publicznego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art.78 ust.4 Prawa o ruchu drogowym właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec. Wskazany obowiązek sankcjonowany jest przepisem art.96§3 kw. Odpowiedzialności jednak za wskazane wykroczenie podlega jedynie osoba, która powierzyła pojazd oznaczonej osobie, dysponuje wiedzą komu powierzyła pojazd i wiedzą tą nie ma zamiaru się dzielić z organem uprawnionym do jej pozyskania. Osoba, której pojazd powierzono musi być zatem inną osobą niż właściciel lub posiadacz pojazdu, co wyraźnie wynika z art.78 ust.4 Prd.

Materiał dowodowy niniejszej sprawy, a tym ujawnione wizerunki (k.18,24) przemawiają za uznaniem, iż kierującym pojazdem w dniu 9 lutego 2015 roku pozostawał obwiniony. Charakterystyczny kształt nosa, nisko osadzone brwi, kształt ust i zarys podbródka obwinionego przystaje ewidentnie do wizerunku osoby zarejestrowanej przez fotoradar jako kierujący pojazdem i badania biegłego antropologa w tym zakresie wydają się zbędne.

Tym samym nie można stwierdzić, iż obwiniony nie wykonał obowiązku wskazania osoby, której pojazd powierzył skoro w istocie nie powierzył pojazdu i sam nim kierował. Jako sprawca wykroczenia z art.92 a kw nie miał obowiązku obciążać się samemu, zaś poddany specyficznemu „quizowi” polegającemu na wyborze wykroczenia, które popełnił stanowi praktykę dość częstą jednak niewątpliwie nieprawidłową i niezgodną z przepisami postępowania w sprawach o wykroczenia.

Przepis art. 78 ust. 4 Prawa o ruchu drogowym (Prd) nie wskazuje szczególnej formy, w jakiej osoba zobligowana do udzielenia informacji ma uczynić temu obowiązkowi. Jeśli ustawa przewiduje formę pisemną wyraźnie to określa (tak jak w art.64c ust.9 Prd, art.65b ust.1 Prd, czy też art.80c ust. 6 Prd), a co za tym idzie, w wypadku czynności opisanej w art.78 ust.4 Prd może być to forma ustna, pisemna bądź jakkolwiek inna, zaś osoba zobligowana do udzielenia takiej informacji nie ma statusu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia. Pouczenie zatem o treści przepisu art. 38 kpw w piśmie wzywającym do wskazania osoby korzystającej z pojazdu w oparciu o regulację przepisu art. 78 ust. 4 Prd nie znajduje uzasadnienia.

Prowadzący czynności wyjaśniające winien zatem ustalić pierwiej kto kierował pojazdem, jeśli zaś okaże się że kierującym była inna osoba niż właściciel pojazdu, dopiero wówczas winien uruchomić procedurę wezwania do wskazania komu pojazd został powierzony pod rygorem odpowiedzialności z art.96§3 kw.

Na marginesie godzi się zauważyć jak kuriozalnie sformułowano zarzut wniosku o ukaranie, w którym z jednej strony zarzuca się obwinionemu, iż nie wskazał osoby której powierzył pojazd, z drugiej zaś oskarżyciel wskazał, że chodzi o samochód „którym obwiniony popełnił wykroczenie w ruchu drogowym”, a zatem sam oskarżyciel publiczny w zarzucie w istocie opisuje dwa wykluczające się wykroczenia.

Wobec powyższego brak było podstaw do przypisania obwinionemu sprawstwa i winy wykroczenia z art.96§1 kw, bowiem czyn jego nie zawierał ustawowych znamion czynu zabronionego (art.5§1 pkt 2 kpw w zw. z art.62§3 kpw), dlatego też zaskarżony wyrok podlegał zmianie (art.437§1 kpk w zw. z art.109§2 kpw).

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia przepis art.118§2 kpw.